
„MINDENKIT UGYANOLYAN IGÉNYESSÉGGEL, ODAFIGYELÉSSSEL
ÉS SZERETETTEL KELL TANÍTANI”

INTERJÚ SOLTÉSZ ISTVÁN HEGEDŰTANÁRRAL

Soltész István

Már a tatai zeneiskola, mai nevén Menner Bernát Alapfokú Művészeti Iskola megalapításakor is fontos szerepet játszott Soltész István hegedűtanár, aki évtizedeken át tanította hegedűre, kamarazenére, a zenekari játék és a zene szeretetére tatai gyerekek és fiatalok százait. A Halász Ferenc- és Eötvös József-díjjal kitüntetett pedagógus sikerét az is mutatja, hogy visszavonulása után 2009-ben megalakult a nevét viselő városi kamarazenekar, melynek tagjai volt tanítványok, és ami - az ő vezetésével - azóta is színesíti a város zenei életét. Soltész István tanár urat, Pista bácsit arról kérdeztem, hogyan vált ilyen nagy hatású zenepedagógussá.

„Szevasztok! Itt vagyok!” És felmentem a díszterembe gyakorolni.

A háború után Pesterzsébeten laktunk, Édesapám a pesterzsébeti Kossuth Lajos Gimnáziumban tanított matematikát és fizikát. Mindig voltak magántanítványai, akiket felkészített a felvételi vizsgákra. Lehettem vagy ötéves, amikor egy óvónő járt oda hozzá matematikaórákra. Nagyon szegények voltunk, csak egy szobát fűtöttünk. Én csöndben a sarokban játszottam a várammal meg az ólomkatonákkal, ők meg ott tanultak. Az óvónőnél mindig volt egy fekete, furcsa alakú tok. Egyszer kértem, mutassa meg. Hegedű volt benne. Emlékszem, hogy az *Egy boszorkát* játszotta el. Ez után elkezdtem nyaggatni a szüleimet, hogy én is szeretnék hegedülni, és hatéves koromban beíratk. Pesterzsébeten akkor még nem volt zeneiskola, de volt egy zeneoktatói munkaközösség, amelyet *Masopust Péter*, kiváló hegedűtanár, az Operaház zenekarának tagja működtetett. Nála kezdtem el tanulni. 13 évig jártam hozzá, és őtőle egyenesen a tanárképzőbe felvételiztem. Előtte már volt két sikertelen vizsgám a Zeneakadémiára.

- *Már az elejétől kezdve egyértelmű volt a zenei pályaválasztás?*

A szüleim színház-, zene- és operaszerető emberek voltak. Később a hegedűtanárom is sokszor vitt koncertekre és az Operába. Az volt a vágyam, hogy az Operában hegedülhessek, ami később sikerült is. Nehéz volt, mert kezdetben nem szerettem gyakorolni, miközben a Hajnal utcában a gyerekek rúgták a focit. De hát melyik gyerek szeret? Sőt, hatodikos koromban szolfézból meg is buktam, pótvizsgáznom kellett. ó

- *Milyenek voltak az iskolai évek?*

Öt és fél évesen mentem iskolába, mert korán tudtam írni, olvasni, számolni. Amikor nyolcadikos lettem, édesapám érdeklődött, milyen a konzervatórium. Úgy döntött, hogy inkább a híres pesterzsébeti Kossuth Gimnáziumba járjak, reáltagozatra. Én nagyon örülök ennek, mert jó, példamutató tanárok tanítottak ott. Nagyon jó általános műveltséget kaptunk, nem bántam meg, hogy a

reáltantárgyakat – köztük a matematikát, amit nagyon szerettem – kiemelten oktatták. Később, érettségi után sokszor tanítottam matekra bukott diákokat, ez volt a külön pénzkeresetem.

Általános iskolás koromban tagja voltam a pesterzsébeti úttörő zenekarnak, melyet *Fischhoff Walter* nagyszerű muzsikus vezetett. Ő buktatott meg, de a zeneelmélet, összhangzattan-tudásomat neki köszönhettem.

A gimnáziumban *Dobray István* tanította az éneket. Kitűnő pedagógus volt, később a Zeneakadémián is tanított. De ott volt *Bálványos István* tanár úr is, aki iskolai zenekart szervezett és vezetett. Én voltam a koncertmester. Egyszer még a Zeneakadémián is szerepeltünk. Nagyon emlékezetes élmény maradt. Negyedikben, amikor már mindenki tudta, hogy én zenei pályára készülök, volt, hogy reggel csak benéztem az osztályba beköszönni. „*Szevasztok! Itt vagyok!*” És felmentem a díszterembe gyakorolni. Nem írtak be hiányzónak!

A pesterzsébeti Kossuth Lajos Gimnázium vonószekara a Zeneakadémián
Vezényel: Bálványos István (1960. IV. 12.)

Soha ne mondjátok azt, hogy majd holnap, mert egyszer csak azt veszitek észre, hogy nincs több holnap.

A gimnáziumi tanáraim közül az osztályfőnökünk, aki a matematikát tanította, nagyon szigorú volt, de soha senki az osztályból úgy haza nem ment, hogy nem értette az aznapi anyagot. Ha kellett, ott maradt addig, amíg a gyerek meg nem értette a matekot. De nem pénzért! Később én sem fogadtam el pénzt, ha külön foglalkoztam egy felvételiző tanítványommal, de még idegenektől sem, ha valakit meghallgattam vagy tanítottam.

Egy másik nagytekintélyű tanárunk, *Szövényi Lux Géza* ábrázoló geometriát tanított. De hát kit érdekelt az ábrázoló geometria? Mondtam is neki talán a tizedik vagy tizenötödik érettségi találkozón, hogy ábrázoló geometriából nem nagyon tudok semmit, de tanár urat mindig látom, amint ott áll a középső padosornál, és mikor valaki azt mondta, hogy „tanár úr, majd holnapra megnézem vagy megcsinálom!”, akkor mindig azt válaszolta: soha ne mondjátok azt, hogy majd holnap, mert egyszer csak azt veszitek észre, hogy nincs több holnap! Ez annyira belém ivódott! Én is mindig mondtam a gyerekeknek később. Az egyik osztálytalálkozón ezt neki is elmondtam. Nagyon meghatódott.

Voltak olyan nyaraim, amikor elmentem a hegedűtanáromhoz reggel 8-ra. Egy órakor engedett el. Akkor hazamentem ebédelni, gyakoroltam, amit ki kellett javítani, és 4-től még nyúzott a fia is, aki *Zathureczky*-tanítvány volt. Ez a minta sok évvel később is hatott rám. Volt olyan, hogy egy felvételiző tanítványomat egy hónapra elhoztam Pestre hozzánk. A szüleimnél lakott, és minden nap gyötörtem. Összhangzattan, dallamírás, hegedű, egy hónapon keresztül. És felvették. Ezt tanultam a tanáraimtól és édesapámtól is. Őt nagyon szerették a gyerekek. Emlékszem, még pici gyerek voltam, hogy amikor nyaranta derült ég volt, jött az osztálya. Hazahozta az erzsébeti csillagvizsgálóból a háromlábú állványt, nem tudom, hány méteres csővel, és nézték ott az eget. Anyukám meg kente a zsíros kenyeret hagymával, mert ugye csak az volt. Akkor még jegyrendszer volt.

- *Nem okozott gondot később, hogy kimaradt a konzervatórium?*

Nem éreztem, hogy hátrányban vagyok. A tanáromnak köszönhetően hegedűből nem volt gondom, alapos tanítás állt mögöttem. Az nehéz volt, hogy beilleszkedjek a konziból érkezett összeszokott társaságba, de lassan összebarátkoztam mindenkivel. Annak is örülök, hogy a Zeneakadémiára nem vettek fel, mert a tanárképző főiskolán kitűnő tanáraink voltak.

A hegedűtanárom *Zipernovszky Fülöpke* volt. Fülöpke nénit még Hubay tanította. De tanított *Földes Imre* tanár úr zenetörténetet, aki később gyermekeimre is nagy hatással volt. *Fasang Árpád* karvezetést, *Kemény Endre* kamarazenét, Deák Bárdos György szolfézst, módszertant, *Sándor Frigyes*, majd *Halász Ferenc* hegedűmetodikát, *Kerényi Miklós György* magánéneket. Megtanított minket arra is, amire a magánénekesnek is szüksége volt. Vizsgázni kellett daléneklésből is. Nagyon alapos munka folyt. Ha kórust vezetünk, elkerülünk vidékre, akkor mindenre fel legyünk készülve.

És ott volt a kötelező zongora! Azon kívül, hogy eljutottam odáig, hogy Haydn-szonátákat tudtam zongorázni, vizsgázni a hegedűiskolák zongorakíséreteiből is kellett. Ha nincs vidéken zongoratanár, akkor mi is le tudjuk kíséreni a gyerekeket.

A főiskola megkezdésekor azt is alá kellett írni – már nem is emlékszem pontosan -, hogy 2 vagy 5 évig vidéki tanítást vállalunk. Mondjuk ennek az is a haszna volt a fiúknál, hogy nem vitték el őket katonának, mert tanárhiány volt.

Nagyszerű évfolyamtársaim voltak, sokan később nagyon jó eredményeket értek el a pályájukon. Például *Becht Erika*, aki a mai fiatal kiváló zongoristageneráció nagy részét elindította a pályán. Vagy *Baranyai Valéria*, aki több mint 60 tanítványát indította el a muzsikus pályán, és aki később két unokámat is tanította hegedűre.

Énekes évfolyamtársam volt *Keönch Boldizsár*, aki a Színház- és Filmművészeti Főiskolán és a Zeneakadémián is tanított később. *Draskóczy László* zeneszerző,

Matz László, aki a Magyar Rádió zenei rendezője lett. *Máder László*, *Kovács Kálmán*, *Kovács Kálmánné „Babszi”*. És a fantasztikus hegedűpedagógus, *Szászné Réger Judit*. Elnézést azoktól, akiket nem említettem meg.

A tanárképző előtt egy évig voltam tagja a *Simon Albert* vezette KISZ Központi Művészegyüttes Szimfonikus Zenekarának. *Simon Alberttől* nagyszerű dolgokat lehetett tanulni a zenéről, a zenekari játékról, a zenéhez való hozzáállásról.

24 perc volt egy gyerekre

A főiskola utolsó évében már szabad volt tanítanunk. Rövid ideig Abonyban vállaltam állást. Itt kellett még vagy húsz gyerek a zeneiskolába. Tanúja voltam, hogy az igazgató áttelefonált a gyermekotthonba, hogy még ennyi gyerek kell. Jöttek szépen, sorban, az igazgató kiállt eléjük. Trombita négy, ide, hegedű nyolc, oda, stb. mondta nekik. Az egyik gyerek föltette a kezét, hogy tanár bácsi, én hegedülni szeretnék. Erre a kísérő tanár felpofozta. Odamész, ahova mondom! Emlékszem, arra gondoltam, így gyerekekkel bánni nem szabad!!! Egy hónapig voltam ott, eljöttem. Emlékszem, hogy utána még sokáig levelezett is velem az egyik kisfiú. A leveleit el is tettem emlékebe.

Nem sokkal később egy évfolyamtársam, *Baranyai Karcsi*, aki már egy ideje Tatán tanított, szólt, hogy ott is szükség lenne hegedűtanárra. Sokat mesélt arról, milyen szép a vár, a tó! 1963. október 5-én írták alá a kinevezésemet. Utána Karcsi kivitt a tópartra, megmutatni, milyen gyönyörű, de olyan sűrű köd volt, hogy a várfalról nem látszódott semmi. Később, amikor vonattal jártam Tatára, már reggel nyolckor leszálltam Tóvároskerten a vonatról, és mindig más útvonalon sétáltam fel a zeneiskolába. Olyan gyönyörű volt a Cseke-tó, a tópart, a vár látványa. Volt – egy szeptemberi péntek reggelen, a gyönyörű napsütésben - a Cseke-tónál egy olyan csodálatos sárga levelű fa, (mielőtt az ember a szabadtéri színpadhoz ér), hogy én még ilyen sárgát soha nem láttam. Ezt a gyerekimnek is meg kellett nézni! És másnap reggel, szombaton, ugyanabban az időben ott volt az egész család. A gyerekeim egyébként sokszor jöttek segíteni,

önálló hangversenyt is adtak. Sokat jártunk kirándulni a gyönyörű Tatára és környékére, például Agostyánba, Majkra.

A hatvanas években még nem volt Tatán zeneiskola. A tatai zenetagozatos általános iskolán belül működött a hangszeroktatás. Ennek a zenetagozatos iskolának a tantestületébe tartoztunk mi is, amelyet *Baranyi József* indított el 1957-ben. 61 éve! Mindent kellett csinálnunk, még napköziztettünk is. Három zongora- és két hegedűtanár volt. 1969-ben költöztünk át a Kossuth téren álló épületbe, ami egy régi vendéglő épülete volt, nagyon romos állapotban. Az lett az önálló Tatai Zeneiskola.

A zenetagozaton előttünk nagyon jó tanárok tanítottak. Például *Nagy Gyula*, aki szintén Masopust-tanítvány volt és kitüntetéssel végzett a Zeneakadémián. Vagy *Gál Károly*, aki a miskolci zenekar koncertmestere lett és főiskolai tanár. Ott tanított zongorát *Pásztor Zsuzsa*, aki már akkoriban kezdett foglalkozni a zenei munkaképesség-gondozással.

- *Sokan szeretettek volna zenét tanulni a hatvanas években?*

Sokan. Mindenkit felvettünk. Az első pár évben 28 tanítványom volt, heti két napot tanítottam őket. 24 perc jutott egy gyerekre! Öten jöttek két óra leforgása alatt! Akkor még váltott tanítás volt az iskolában. Amikor minden gyerek délelőttös volt, előfordult, hogy egy gyerekre csak 10-15 perc jutott délután. Később, a zeneiskolában már fél óra jutott mindenkire.

A hegedűtanszak-vizsga után 1966. június 7-én a Fazekas utcai Zenei Általános Iskola udvari bejáratánál. Hátról Baranyi József, jobb oldalon Pásztor Zsuzsa zongoratanár

Bejártuk Németországot, egyszer összeszámoltam, 56 városban jártam

A tatabányai tanítás meghatározó maradt egész életemben. Ennek és a családomnak rendelttem mindent alá. De a zenekari évek is fontosak voltak! Diploma után kerültem be a Magyar Rádió zenekarába kíséretként. *Kiss Ferenc* szólamvezető maga mellé ültetett, rengeteget tanultam tőle. Sokat segített akkor is, amikor két évvel később újra próbát kellett játszani. Foglalkozott velem, kölcsönadta a drága, francia mesterhegedűjét, hogy azon gyakoroljak és játszjak. Később jöttem rá, hogy talán azért, mert a fia, aki szintén hegedűs lett, nem sokkal korábban külföldre távozott, és talán rajtam élte ki az apai érzéseit. A próbajátékon nyújtott teljesítményem megfelelt a követelményeknek, írták, de azzal utasítottak el, hogy volt egy fiatalabb a jelentkezők közül. Én 25 voltam, ő 23. De nem bánom, hogy nem lettem állandó tag, mert akkor nem tudtam volna tanítani. Az alatt a 2 év alatt rengeteg próba, hangverseny és egyéb felvételi lehetőség volt. Sok pénzt kerestünk hánikon, részt vettem táncdalfesztiválokon, tánczenei rájátszásokon, sok (kísérőzenei) felvételt készítettünk, gyakran egész vasárnap bent voltunk. Akkor már a gyerekeim is megszülettek, hetente négy délután tanítottam, nehéz lett volna mindent

összeegyeztetni. De ekkor történt, hogy megsérült a kezem, így elfogadtam egy kisújszállási tanári állást is a tatai mellett. Két évig tanítottam ott, heti két napot. Egészen másfajta tapasztalat volt az Alföldön tanítani, mint Pesten vagy akár Tatán. Fantasztikusak voltak a gyerekek, a tanárok, az emberek. Szeretettel gondolok vissza erre az időre.

Kisújszállás után felvettek a MÁV Szimfonikus Zenekarba, 1968-ban. Óriási dolog volt, rengeteget turnéztunk, bejártam Németországot. Összeszámoltam, 56 városban voltam. Hollandiát, Belgiumot, Luxemburgot, Svájcot is bejártuk. Olaszországban három hétig turnéztunk a Szekeres Ferenc vezette Budapesti Madrigál kórossal, műsoron egy Vivaldi-oratóriummal. Genovától egész Szicíliáig. Nagyszerű volt! Játszottunk a bolognai és a nápolyi operában. A taorminai görög színházat is meg tudtam nézni. Egy hetet Rómában voltunk. Én nem jutottam volna el soha ezekre a helyekre. Nemcsak a pénz szűke miatt, hanem mert akkoriban nem nagyon lehetett utazgatni. Nagyon jó társaság alakult ki a zenekaron belül, a sok turné összekovácsolt minket. Belföldön is rengeteget utaztunk vonattal, hálókocsival. Volt, hogy éjjel 11-kor indultunk a Keleti pályaudvarról, reggel Nagykanizsán ébredtünk, este hangverseny, aztán elvittek minket Kaposvárra. Szép időszak volt. De egy idő után nagyon sok volt már a munka és az utazás.

1974-ben elmentem az Operába a zenei igazgatóhoz, hogy szeretnék átkerülni a zenekarba. Behívott másnap estére, de nem próbát kellett játszani, hanem beültettek *Szűcs Misi* bácsi mellé, aki a Tátrai Vonósnégyes másodhegedűse volt, zeneakadémiai tanár, és az Opera koncertmestere. A Don Giovannit próbáltuk, *Erdélyi Miklós* volt a karmester. Annyira koncentráltam, hogy utána oldalak maradtak meg az emlékezetemben. Az próba alatt Misi bácsi is, Erdélyi is figyelte, hogyan játszom. Meg lehettek velem elégedve, mert másnap behívtak és felvettek. Az első darab, amit játszani kellett, Wagner Walkürje volt. Érdekes, hogy 12 év múlva, amikor végül eljöttem onnan, akkor is ezt a darabot

játszottam utoljára. De addig, évekig két fontos munkám volt: a tatai tanítás és az Operaház zenekara.

Mindhárom zenekarban játszva sokat tanultam a zenekari játékkal a ZENÉRŐL. Világhírű karmesterek jöttek vezényelni: a *Charles Münch*, *Giuseppe Patane*, *Jurij Szimonov*, *Lamberto Gardelli*, *Herbert Blomstedt*, *Kurt Masur*, *Arvids Jansons*, és persze *Ferencsik János*, *Komor Vilmos*, *Mihály András*, *Kovács János*. *Fischer Iván* vezényelte az Opera zenekarát, amikor lemezre vettük Mozart templomi szonátáit. Akkor éreztem először, hogy mindenkinek a szívügye volt, hogy jól sikerüljön. Egy-egy rész felvétele után senki sem ment dohányozni vagy a büfébe, hanem mentünk visszahallgatni, hogyan sikerült a felvétel. Ha nem tetszett, elpróbáltuk, aztán felvettük még egyszer teljes egészében. Nem véletlen, hogy annyira jó a Budapesti Fesztiválzenekar. Nagyon örülök, hogy *Fischer Iván*nal is dolgozhattam. Akkor is ott voltam, amikor bemutatták az Erkel Színház színpadán a *Don Giovannit* *Jurij Ljubimov* rendezésében. *Fischer Iván* tanította be, és pár előadás után *Kovács János* vette át.

„Hogy bírod te azt a nyekergést hallgatni?”

Egészen 1986 októberéig játszottam az Operában. Akkor egészségügyi problémák jelezték, hogy ez sok, váltani kell. Volt olyan, hogy kedd-szerda-csütörtök-péntek lement a négy Wagner, a Ring, ami a kedvencem volt, és szombaton a Rózsalovag. Hiába szerettem nagyon, fizikailag is nagyon megterhelő volt. És mellette nehéz volt lelkiismeretesen végezni a tanítást, ráadásul '77-től '90-ig még szakfelügyelő is voltam Komárom-Esztergom megyében. Akkoriban csak áthelyezéssel lehetett átkerülni egy másik állásba, így hivatalos kérvényt kellett írni, amiben egészségügyi okokra hivatkozva kértem az áthelyezésem a Magyar Állami Operaházból a Tatai Állami Zeneiskolába. Addig az Operaház volt a főállásom, a tatai a mellék. Amikor a kollégáim megtudták, teljesen paffok voltak. „Hogy bírod te azt a nyekergést

hallgatni?” - kérdezték. Azt feleltem, minden gyerek úgy nyekereg, ahogy tanítják őket. Az én tanítványaim nem nagyon nyekeregnek. Ekkor még a váci konzervatóriumba is hívtak tanítani, de nem vállaltam, mert úgy éreztem, az alsófokú hegedűtanári és szolfézs szaktanári végzettségem ahhoz nem elég. Az Operában is szóltak egyszer, hogy induljak a szólamvezetői próbajátékon, de azt mondtam, hogy én tuttistának születtem. Így végül 1986-tól a tatai zeneiskola mellett szakfelügyelő is voltam 1990-ig. Illetve pár évet tanítottam félállásban a tatabányai, budafoki, kisdéri zeneiskolában is.

- *Azért a sok évtizedes zenekari játék komoly hatást gyakorolt a tanításra is.*

Persze. Az egész úgy kezdődött, hogy a kis hegedűsökkel már nagyon hamar alakítottunk zenekart. Az orosz hegedűiskola zongorakíséretéből kimásoltam a szólamokat. Egyszerű volt lejátszani, sokszor csak üres húrokat kellett húzni a kicsiknek, zongorakísérettel. Jól hangzott, megtanultak együtt vonót húzni. Előbb kis dalocskákat egy szólamban, később két szólamban, aztán jöttek a csellisták is. Az első időkben még nem volt csellótanítás a zeneiskolában. Emlékszem, egy Bartók-darabot adott elő az általános iskola énekkara. Megtanítottam a zenekarnak a kíséretet. Volt két cselló a zenei általánosban, de nem használta senki őket. Akkor én megtanultam a basszust, hogy legyen az is a zenekarban. Na, mondom, csak nehogy lássa egy csellótanár, hogy én milyen ujjazattal játszom. De megtanultam! Aztán kibővült a zeneiskola tantestülete. Évtizedeken keresztül *Vassné Soós Csilla* tanította a csellistákat, sok jó csellista került ki tőle. Ha úgy alakult, akkor beálltam brácsázni, vagy megmutattam egy tanítványnak, hogyan kell. Volt egyszer egy olyan kamarazenefesztivál, ahol megkérdezték, ki tanítja azt a kiváló brácsást? Akkor *Buváry Andrea* brácsázott. Éppen Haydn-triót játszottak. Behúztam a nyakamat, mondom: én vagyok, de nem tanítok brácsát, csak megmutattam, hogy kell.

Jubileumi hangverseny Tatán, a Művelődési Házban a zenetagozat 20., az Egressy-kórus 15. születésnapján

Később a nagyobbakból vonószenekart szerveztem, aztán a legnagyobbakból, gimnazistákból, a tehetségesebb diákokból kamarazenekart is. Nem volt több gyerek, mint mostanában, mégis három zenekar működött 25-30 évig. 3 hegedű-, egy cselló-, egy nagybőgőtanár tanított. Voltunk vendégszerepelni Érsekújváron, Esztergomban a kamarazenekarral nagyon szép Bach-koncertet játszottunk a Keresztény Múzeumban. Előadtuk a III. és a IV. Brandenburgi versenyt, *Keresztesi Attila* tanítványom, aki akkor érettségizett a konziban, az a-moll hegedűversenyt, Anikó lányom az f-moll csembalóversenyt. Akkor csembalózott életében először. 1996-ban szép sikerrel vendégszerepeltünk Németországban. Gyönyörű utunk volt! 1999-ben kiemelt első díjat nyertünk Belgiumban az Európai Vonószenekari Fesztiválon.

Belgium, Neerpelt, 1999. Az Európai Vonószekari Fesztivál eredményhirdetése után, ahol a kamarazenekar kiemelt első díjat kapott.

- *Fontosak voltak a zenei táborok is.*

Majdnem 20 évig jártunk táborozni Balatonszepezdre. Nyáron összeállt a kamarazenekar és a kamaracsoportok, októberben, a zenei világnapon már kész produkcióval tudtunk fellépni. Amikor elkezdtem tanítani, még nem volt külön kamara- és zenekari óra, de később négy órát is el lehetett számolni zenekarra. Két óra volt belőle a felkészülés. De én az alatt is zenekart tartottam. Volt, hogy szombat reggel 8-ra mentem Tatára, 1-ig próbáltunk. Mesélik a tanítványok néha, hogy milyen jó volt együtt lenni. Hazamentek ebédelni, és délután jöttek vissza, este 6-ig. Így készültünk fel karácsonyi, év végi koncertekre, kamarazenei versenyekre. Volt, hogy 8 kamaracsoportot is tanítottam. Mivel picit koruktól együtt játszottak, több éves együtt játék volt a hátuk mögött, mire jó eredményeket tudtak elhozni a megyei zenei fesztiválokról. Sokan a régi tanítványok közül életre szóló barátságokat kötöttek a zenekari próbák, táborok, utazások alatt.

Balatonszepezd, 1989 augusztusa. Kamarazene-csoport a táborban
A képen Jobbágy Réka, Nagy Krisztina, Trézniák Ágnes (a tatabányai Menner Bernát Zeneiskola tanára), Péntes Zsuzsanna, ifj. Márkus Mihály (ma református lelkész Pápán), Benkő Szabolcs (a Bartók Béla Zeneművészeti Szakgimnázium igazgatója), Ocskai Gabriella (a tatabányai Erkel Ferenc Zeneiskola zongoratanára) és Soltész István

Az is fontos, hogy a tatabányai zeneiskola inspiráló közeg volt. 29 évig vezette *Ocskai László*, akit az intézményvezetők elé példaként lehetne állítani. Tervszerűen, lelkiismeretesen gyűjtötte az iskola vagyonát. Minden megvolt, ami az oktatáshoz kellett. Az igazgatón nagyon sok minden múlik! Emberileg is, szakmailag is, hogy milyen a hozzáállása. Ezért is maradtam Tatabányán ilyen sokáig. Amikor 1969-ben átköltöztünk a saját épületbe, csak 10 kottaállványunk volt és negyvenvalahány kottánk, meg két zongora. Eleinte minden tanár Pestről járt le vonattal, de ma már több egykori tanítvány is a zeneiskola tanára, és egyre több közöttük a helyi lakos.

Nem azért tanulunk hegedülni, hogy otthon a négy fal között skálázzunk.

- *Mit mondana el Pista bácsi egy most kezdő hegedűtanárnak, hogyan kell tanítani?*

Ha eszembe jut, milyen hibákat követtem el kezdő koromban, még ma is elpirulok. Mindenesetre nagyon-nagyon fontos, hogy milyen tanárai voltak az embernek, neki miben segítettek, mit tettek, hogy belőle zenész legyen. Nagyon

fontos az elhivatottság, az érdeklődés, a tapasztalatszerzés. Óralátogatások más kollégáknál és nem csak a kimagasló sztártanároknál. És is *Lányi Margithoz* jártam hospitálni főiskolás koromban, aki kimagasló képességű, később neves hegedűsgyerekeket tanított.

Egészen más egy átlagos zeneiskola. De itt is mindenkit ugyanolyan igényességgel, odafigyeléssel és főleg SZERETETTEL kell tanítani. Sablon nincs! Minden gyerek más egyéniség, más odafigyelést kíván. Örülni kell, ha van olyan tanítványunk, aki muzsikus is lehet, de nem ez a többség. Azt is tudni kell színvonalasan tanítani, de az átlagos zenei képességűeknél arra kell törekedni, hogy zeneszerető, amatőr szinten örömmel muzsikálni tudó felnőtt váljék belőlük.

Zenei pályára készülő növendékeimet mindig elvittem a győri vagy a budapesti konzi hegedűtanáraihoz is szakmai tanácsért. A hibákat segítettek kijavítani.

Nekem mondjuk szerencsém is volt, mert 4 gyermekemből 3 hegedűs lett. Különböző tanárokhoz jártak alsó-, közép- és felsőfokon, így nagyon sok hatás ért a tanítást illetően. Ez volt nekem az igazi iskola, és azok a továbbképzések, melyeket a szakma legjobbjai tartottak: *Halász Ferenc, Dénes László*.

A Tatán töltött évek alatt 10 tanítványomat készítettem fel zenei pályára. Első tanítványom *Méry Anasztázia*, a Komáromi Zeneiskola igazgatója és hegedűtanára volt 29 évig.

Keresztesi Attila ma Luxemburgban a rádiózenekar első hegedűse, a húga, *Anikó* a tatabányai zeneiskolában tanít. *Pénzes Zsuzsanna* Németországban tanít és brácsázik. *Nagy Krisztina* a pesterzsébeti zeneiskolában tanít és az Óbudai Danubia Zenekarban hegedül. *Jobbágy Réka* az Operában hegedült, de a férjével Amerikába ment. A húga, *Szemőke*, akinek mindent meg tudtam tanítani, amit szerettem volna, a MÁV Szimfonikus Zenekarban lett koncertmester, de aztán ösztöndíjjal elment Amerikába. Ott van *Rohr Andrea* is.

Kovács Petrát a tatai gimnáziumi érettségi után vették fel Budapestre a Bartók Béla Konzervatóriumba. Két év után, amikor végzett, Angliába ment. *Lakatos Juditból* énektanár lett. Ő a tatai kamarazenekar koncertmestere és 4 fiúgyermek boldog anyukája.

Franko Mátyás otthonában hangverseny és ünneplés után 2000. október 6-án. A képen a hivatásos muzikusok közül négy: Jobbágy Szemőke és Réka, Nagy Krisztina és Lakatos Judit.

A hegedűtartás elrettentő mintapéldánya

- *Az természetes volt, hogy Pista bácsi minden gyereke zenész lett?*

Mindegyikük iskola előtt, ötéves korában kezdett zenélni.

Anikó lányom zongorázni kezdett hegedűtanárom lányánál, *Masopust Margitnál*, bár ő csellózni szeretett volna. Később, amikor Budafokra költöztünk, tanult is hat évig, hogy játszhasson a budafoki zeneiskola nagyon jó vonószekarában. Budapesten zongoratanári diplomát szerzett, majd Münchenben felvették csembaló szakra, a főiskolára. Kis kezeivel nem is igen tudott volna Liszt zongoradarabokat játszani. 12 évig élt Münchenben. Két legnagyobb unokám is ott született. *Anikó* csembalistája lett a müncheni Bach Collegium kamarazenekarnak. Tanított és sokat koncertezett. Szép sikerei voltak. A nemzetközi lipcsei Bach csembalóversenyen 3. helyezést ért el. Mikor hazaköltöztek, 13 évig a budapesti Bartók Zeneművészeti Konzervatórium csembaló- és kamarazene tanára, tanszakvezetője volt.

Ildikó lányom hegedűművész lett. 13 évesen megnyerte az országos Koncz János hegedűversenyt, majd a Zeneakadémián a rendkívüli tehetségek osztályában folytatta tanulmányait. Betegség miatt nem lett gyakorló muzsikus. Ő Budafokon a Nádasdy Kálmán Alapfokú Művészeti és Általános Iskolában tanít hegedűt, kamarazenét és ZENÉT. Tanítványai nagyon szép eredményeket érnek el az országos hegedű- és kamarazenei versenyeken, és a felvételi vizsgákon.

Ági lányomnak is jó adottságai voltak a hegedüléshez. Már 6-7 éves korában híres lett a *Parlando* folyóiratban megjelent képe. *Pásztor Zsuzsa* cikkében, mint a hegedűtartás elrettentő mintapéldánya lett bemutatva. Persze később megváltozott, kitűnő tanárok tanították. Az Országos Koncz János Hegedűversenyen 2. díjat, a Hubay Jenő Hegedűversenyen, az Országos Vonósnégyes Versenyen és a Weiner Leó Kamarazenei Versenyen első díjat nyert első hegedűsként. Ő már 21 éve a Magyar Állami Operaház zenekarának elismert koncertmestere. Középső gyermeke is hegedűsnek készül.

István fiam is hegedűsként végzett. Ő a barokk zenére specializálódott, abban nagyon szép sikerei voltak, szép eredményeket ért el. Tragikusan fiatalon meghalt.

Az egész családom muzsikus. Feleségem ének-szolfézs tanár, 2 vejem zongoraművész, a harmadik fagottművész, karmester és zeneszerző.

A Soltész István Kamarazenekar

A tatai évek alatt sokszor mondtam, hogy kellene egy városi kamarazenekar. De a tanítványok mindig elmentek, elköltöztek. 2009 tavaszán találkoztunk a mostani zenekarral először. A szervezésben sokat segített akkori zeneiskolai igazgatónk, *Tóth Gabriella*. A 18 régi tanítvány közül sokan többgyerekes családayak. Minden péntek este próbálunk. Az eltelt 9 évben 68 koncertet adtunk Tatán és a környéken, ebből sok volt jótékonyági hangverseny. A

repertoárban főleg barokk darabok (Bach, Telemann, Vivaldi) szerepelnek, de klasszikus, romantikus és modern zenét is szívesen játszunk. Fellépünk kórusokkal is.

A Soltész István Kamarazenekar 2016. május 28-án, az egyik zenekari tag esküvőjén

Az interjút készítette: Sváb Ágnes